

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3MCdo/14/2011
Identifikačné číslo spisu:	6110216552
Dátum vydania rozhodnutia:	22.11.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Emil Franciscy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:6110216552.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Údernícka č. 5, IČO: 35724803, zastúpenej advokátskou kanceláriou TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Údernícka č. 5, proti povinnému T. G., bývajúcemu v X., o vymożenie 599,86 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 2 Er 1443/2010, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. novembra 2010 sp. zn. 15 CoE 350/2010 a uzneseniu Okresného súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2010 č.k. 2 Er 1443/2010-36, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenia

- a) Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. novembra 2010 sp. zn. 15 CoE 350/2010,
- b) Okresného súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2010 č.k. 2 Er 1443/2010-36 a z 22. marca 2011 č.k. 2 Er 1443/2010-70.

Vec vracia na ďalšie konanie Okresnému súdu Banská Bystrica.

Odôvodnenie

Stály rozhodcovský súd Slovenskej bankovej asociácie so sídlom v Bratislave (ďalej len „rozhodcovský súd“) rozsudkom z 31. marca 2010 sp. zn. II/2009-5538 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“) zaviazal povinného zaplatiť oprávnenej 599,86 € s príslušenstvom (uvedeným v rozhodcovskom rozsudku). Oprávnená navrhla súdnemu exekútorovi vymożenie plnenia v zmysle rozhodcovského rozsudku. Súdny exekútor následne požiadal súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 24. augusta 2010 č.k. 2 Er 1443/10-36 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. V odôvodnení tohto rozhodnutia uviedol, že rozhodcovský rozsudok zaviazal povinného zaplatiť predmetnú sumu oprávnenej na podklade zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru s poistením pre fyzické osoby z 15. apríla 2005, v ktorej sa zmluvné strany (t.j. povinný a Tatra banka, a.s. - právna predchodkyňa oprávnenej) dohodli, že všetky

spory, ktoré medzi nimi z toho právneho vzťahu vzniknú, budú rozhodované v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom. Prijatie tejto rozhodcovskej doložky vyplývalo z bodu 4.9. Všeobecných obchodných podmienok Tatra banky a.s. (ďalej len „všeobecné podmienky“). Takto naformulovanú rozhodcovskú doložku vyhodnotil exekučný súd ako zmluvné ustanovenie, obsah ktorého nemohol spotrebiteľ ovplyvniť. Nešlo teda o individuálne dojednané zmluvné ustanovenie v zmysle § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Táto zmluvná podmienka je v hrubom nepomere v neprospech povinného a tiež v rozpore s dobrými mravmi, lebo spotrebiteľovi bránila hájiť svoje práva pred všeobecným súdom. Navyše, jej text splynul s ostatnými štandardnými podmienkami upravenými v zmluve a vo všeobecných podmienkach. Vzhľadom na to súd prvého stupňa žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici napadnuté uznesenie potvrdil uznesením z 25. novembra 2010 sp. zn. 15 CoE 350/2010. Dospel k zhodnému názoru ako súd prvého stupňa, že rozhodcovská doložka je v danom prípade neprijateľná podmienka spotrebiteľskej zmluvy, ktorá v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka nesmie obsahovať neprimerané podmienky zakladajúce nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán. Neplatná rozhodcovská doložka (§ 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka) nebola v prejednávanej veci spôsobilá založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto súd prvého stupňa rozhodol správne, keď zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Po právoplatnosti tohto uznesenia odvolacieho súdu Okresný súd Banská Bystrica uznesením z 22. marca 2011 č. k. 2 Er 1443/2010-70 exekučné konanie zastavil (§ 44 ods. 3 Exekučného poriadku) a rozhodol o náhrade trov exekúcie.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) na základe podnetu oprávnenej napadol uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. novembra 2010 sp. zn. 15 CoE 350/2010 a Okresného súdu v Banskej Bystrici z 24. augusta 2010 č. k. 2 Er 1443/2010-36 mimoriadnym dovolaním, v ktorom navrhol tieto uznesenia zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie. Súdom vytkol, že nesprávne posúdili charakter dojednania o rozhodcovskej doložke a dospeli k nesprávnemu záveru, že v zmluve o poskytnutí spotrebiteľského úveru ide o ustanovenie, ktoré nebolo individuálne dojednané. Povinný ako spotrebiteľ pri uzavretí predmetnej zmluvy podpisom zavŕšil svoj prejav vôle aj ohľadne rozhodcovskej doložky a vyhlásil, že sa oboznámil so všeobecnými podmienkami, teda aj s obsahom rozhodcovskej doložky. Rozhodcovská doložka bola preto v danom prípade dojednaná individuálne. Navyše, povinný mal v zmysle bodu 4.9.2. všeobecných podmienok, ktoré sa stali súčasťou zmluvného dojednania, právnu možnosť odmietnuť rozhodcovskú doložku do 30 dní odo dňa založenia zmluvného vzťahu s bankou, túto možnosť ale nevyužil. Tým sa, podľa názoru vyjadreného v mimoriadnom dovolaní, stala nespochybniteľnou právomoc rozhodcovského súdu prejsť a rozhodnúť spor účastníkov uvedenej zmluvy. Generálny prokurátor k tomu dodal, že ustanovenia všeobecných podmienok, ktoré sa týkali riešenia sporov zo zakladaného zmluvného vzťahu, zodpovedali ustanoveniu § 93b ods. 1 a 2 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách a ustanoveniu § 67 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 510/2002 Z.z. o platobnom styku. Na tomto základe dospel generálny prokurátor k záveru, že napadnuté uznesenia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243e ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Oprávnená ani povinný sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal včas generálny prokurátor (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu účastníčky konania, preskúmal vec bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p. a § 243i ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia treba zrušiť.

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e O.s.p., ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v

nesprávnom právnom posúdení veci.

Na výskyt procesných väd konania vymenovaných v § 237 O.s.p. a tiež tzv. iných procesných väd konania majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci prihliada najvyšší súd nielen v konaní o dovolaní (viď § 242 ods. 1 O.s.p.), ale aj v konaní o mimoriadnom dovolaní (viď § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) bez zreteľa na to, či boli alebo neboli v tomto mimoriadnom opravnom prostriedku uplatnené.

Procesné vady konania uvedené v § 237 O.s.p. (§ 243f ods. 1 písm. a/ O.s.p.) neboli v mimoriadnom dovolaní namietané a v konaní o tomto opravnom prostriedku ani nevyšli najavo.

V ustanovení § 243f ods. 1 písm. b/ O.s.p. sa uvádzajú tzv. iné (než v § 237 O.s.p. uvedené) vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Vady tejto povahy sú vonkajším prejavom porušenia ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú postup súdu v občianskom súdnom konaní. Inou vadou sa rozumie také porušenie procesných predpisov, ktoré mohlo mať vplyv na výrok napadnutého rozhodnutia. Ide predovšetkým o porušenie procesných práv účastníka, ktoré nemožno podriaďovať pod § 237 O.s.p., ale ich dôsledok sa mohol prejaviť na výsledku konania, ktorý je formulovaný vo výroku meritórneho súdneho rozhodnutia. Pri hodnotení konkrétne namietanej vady súd skúma, či by obsah výroku rozhodnutia bol iný, ak by k predmetnej vade konania nedošlo (viď tiež IV. ÚS 35/2012).

Inou vadou konania (§ 243 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) je tiež nepreskúmateľnosť rozhodnutia (R 111/1998). Nepreskúmateľné je rozhodnutie, ktoré nemá náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p.; v zmysle tohto ustanovenia má súd v odôvodnení rozhodnutia medziiným uviesť predmet konania a stručne, jasne, výstižne a presvedčivo vysvetliť, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol relevantný skutkový stav, citoval významné časti spotrebiteľskej zmluvy, poukázal aj na bod 4.9.2. všeobecných podmienok a konštatoval, že spotrebiteľ je tu slabšou zmluvnou stranou a na rokovanie s dodávateľom nie je spravidla dostatočne vopred pripravený, preto je úlohou práva vyrovnať túto nerovnosť. V danej veci bolo potrebné zohľadniť, že spotrebiteľ mohol spotrebiteľskú zmluvu buď ako celok (teda aj časť obsahujúcu rozhodcovskú doložku) odmietnuť alebo prijať. Z toho súd prvého stupňa vyvodil, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Odvolací súd, ktorý zaujal ten istý názor, potvrdil jeho rozhodnutie ako vecne správne, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia osobitne uviedol, že formulácia rozhodcovskej doložky narušila rovnováhu zmluvných strán, lebo „rozhodcovské konanie bolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy, čo je neprijateľné“.

Zo spisu (č.l. 34 spisu) vyplýva, že bod 4.9.2. všeobecných podmienok ustanovoval, že „klient má právo odmietnuť rozhodcovskú doložku uvedenú v bode 4.9.1. do 30 dní odo dňa účinnosti týchto obchodných podmienok alebo do 30 dní od uzatvorenia zmluvného vzťahu s bankou“. Tento text nasvedčuje tomu, že rozhodcovskou doložkou bolo síce dohodnuté, že spory z daného právneho vzťahu bude prejednávať a rozhodovať rozhodcovský súd, spotrebiteľ mal ale podľa všetkého bodom 4.9.2. všeobecných podmienok založené právo, aby v určenej lehote dodatočne - po uzavretí zmluvy - jednostranne „odmietol rozhodcovskú doložku“ a tým dosiahol akési anulovanie tejto časti dohody zmluvných strán. Predmetný bod mal zrejme nezanedbateľný vplyv na prípadnú právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie a rozhodnutie sporov z právneho vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. V súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. mali preto súdy v odôvodneniach svojich rozhodnutí vysvetliť obsah tohto bodu všeobecných podmienok a uviesť, aké práva a povinnosti z neho vyplývali a (či a) aké právne dôsledky malo toto zmluvné dojednanie na preskúmanú vec. Súdy nižších stupňov tak ale pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí nepostupovali. Napriek vyššie uvedenému nevysvetlili v napadnutých rozhodnutiach dôvod, so zreteľom na ktorý dospeli k záveru, že spotrebiteľ nemal vytvorenú právnu možnosť konať tak, aby sa tejto doložke (jej účinkom) nepodriadil. Ich

rozhodnutia sú v tomto zmysle nepreskúmateľné, čo zakladá dôvod na ich zrušenie najvyšším súdom.

Najvyšší súd k námietke generálneho prokurátora, že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O.s.p.) uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. V danom prípade sa - vzhľadom na nepreskúmateľnosť mimoriadnym dovolaním napadnutých rozhodnutí - nebolo možné zaoberať otázkou, či tieto rozhodnutia spočívajú na správnom právnom posúdení veci.

Z týchto dôvodov zrušil najvyšší súd mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutia súdov nižších stupňov (ako súvisiace zrušil aj uznesenie, ktorým súd prvého stupňa zastavil exekúciu a rozhodol o náhrade trov exekúcie) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b O.s.p.).

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o mimoriadnom dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a konania o mimoriadnom dovolaní (viď primerane § 243d ods. 1 O.s.p. v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.